

דף 77.

הנידון: מניעת חליצה מחמת דרישה כספית.

נתבאר בגמ' שיבמה נקנית בחליצה וזהו ההתירה לנישואין אך באין חפצה להינשא לא נתבאר אם חייבת.

האנל: מעשה באשה שבעלה נפטר ללא זרע, ואחיו מוכן לעשות חליצה רק אם יקבל מקודם לכן סכום כסף גבוה, והאישה מסרבת ובין כה אינה חפצה לינשא בשנית האם כופין אותה לחלוץ לה.

הנידון: העברת מילגת כולל ישירות למשכיר דירה.

דף 78.

נתבאר בגמ' לגבי שיעבודא דר"נ אדם שגם חייבים לו ואותו סכום הוא חייב לאחרים שיכול הלווה שלו לשלם לאחרים ישירות את החוב בלא להעביר את הכסף דרך המלווה שלו.

האנל: מעשה באברך שלא שילם שכירות לבעה"ב וכאשר ראה המשכיר שאין לו ברירה פנה לראש הכולל שלו וביקש

את מילגת הכולל השייכת לשוכרו ישירות אליו האם רשאי לעשות כן?

הנידון: ניצול ימי מחלה עד תומם.

דף 79.

נתבאר בגמ' לגבי עבד שחלה בחצי מזמנו רשאי לקבל שכרו מושלם (ובתוס' לגבי מלמד עיי"ש)

האנל: אדם העובד במשרד ממשלתי המקציב ימי מחלה לשנה ונעדר מהעבודה לצורך סידורים האם רשאי לקחת מהרופא אישור ליום מחלה שהרי בין כה הם מוקצבים לאדם או שיש בזה משום גזל.

הנידון: השכרת כלים לגוי לפוטרם מטבילה.

דף 80.

נתבאר בגמ' שגוי יורש את אביו דבר תורה אבל אם אין לו יורשים הישראל זוכה בזה.

האנל: מצוי כיום הרבה בתי מלון אשר לא טובלים את כל הכלים אלא מקנים את הכלים לגוי ומשלמים לגוי דמי שכירות ובזה הכלי פטור מטבילה, האם ימנעו מלקחת גוי ערירי מחשש שימות ולא יהיה לו יורש, ועיי"ז יחזור לרשות הישראל ויתחייב בטבילה.

הנידון: מניעת לקיחת משכנתא.

דף 81.

נתבאר בגמ' שאחד הגורמים לאדם לירד מנכסיו הוא לקיחת הלוואה בריבית ויש מהפוסקים שערערו על לקיחת הלוואה בריבית עיי' היתר עיסקא (הגר"א מעשה רב אות יג').

האנל: אם ראוי לאדם להימנע מלקחת משכנתא, ועדיף ליטול חובות מגמחי"ם בכדי להימנע מחשש ריבית.

הנידון: עשיית ברית מילה לגדול בהרדמה.

דף 82.

נתבאר בגמ' שאין רוצעים את אוזנו של עבד ב"ס" דיש עניין שהוא יצטער ברציעותו.

האנל: האם במילה שעושים לאדם גדול יש עניין שלא לעשותו בהרדמה בכדי שירגיש בצער וכמו שבתינוק אין מרדימים אותו בכדי שיחוש את הצער?

הנידון: עשיית חורים לבנות לצורך עגילים.

דף 83.

מבואר בג' איך ובמה רוצעים את העבד הנרצע דוקא בכלי ולא בסם.

האנל: איך הותר לעשות לבנות חורים לצורך עגילים הרי יש איסור לחבול באדם כמבואר בכ"ך פה' אם לא לצורך רפואה.

הנידון: ברכת המוציא על לחם מלא או לבן.

דף 84.

נתבאר בגמ' שאם ישנה פת קיבר ופת נקיה תן לעבד את הפת הנקיה שמועילה יותר.

האנל: אדם שחביב לו גם פת מלאה וגם פת רגילה האם יעדיף לברך על הפת הקיבר שהיום עולה הרבה יותר מפת רגילה?

הנידון: כהן עם אצבע יתרה איך נושא כפיו.

דף 85.

נתבאר בגמ' אם היה עבד עם אצבע יתירה והאדון חתכה, יוצא העבד לחירות.

האנל: כהן שהיתה לו אצבע יתירה ולא הסירה בנייתו, לחשוש לדעות ששיך הטלת מום בכהן גם בזה"ז, ונושא כפיו איך יחלק את האווירים שבין אצבעותיו?

הנידון: נתינת סנדקאות וקידוש לאדם אחד.

דף 86.

נתבאר בסוגיא ובתוס' (ד' נתון) שר"ג נתן מעשר ראשון לר"י, ומעשר עני לר"ע ולא נתן גם מעשר עני לר"י אף שהיה עני כי יש עניין לתת את המתנות להרבה עניים.

האנל: אדם שעורך ברית לבנו וחפץ לתת לאדם אחד גם סנדק וגם קידוש, האם עדיף שיחלק זאת לשני בני"א וכדמוכח בסוגיין.

הנידון: לימוד נ"ך דרך הגמרא.

דף 87.

נתבאר בגמ' שחייב אדם ללמד את בנו מקרא ולא נתבאר אם חייב ללמדו גם נ"ך.

האנל: האם ראוי לבחור ישיבה לקבוע לימוד בני"ך שלא יהא מצב שידע את הנ"ך דרך הגמרא.

הנידון: נתינת מעשר כספים להוריו.

דף 88.

נתבאר בגמ' שתבא קללה לאדם שיש לו ובכ"ז מפרנס את אביו ואימו ממעשר שני.

האנל: אדם שיודע שהוריו לחוצים כספית האם יכול ליתן להם את מעשר הכספים שלו או אם מפרש חומש אם יכול ליתן ליתן את ההפרש בין המעשר לחומש.

הנידון: לומד באוטובוס לקום מפני זקן.

דף 89.

נתבאר בגמ' חיוב קימה, ובאחרונים דנו לקום בפני אוספי צדקה, אשת חבר, או סומא.

האנל: אדם הלומד באוטובוס ועסק במצווה ורואה אדם מבוגר שאין לו לישב האם חייב להפסיק מלימודיו וליתן לאדם המבוגר לישב.

הנידון: מניעת קניה לאישה ובזה משמחה.

דף 90.

נתבאר בגמ' חיוב הבעל לשמח את אשתו ברגלים וכפי שנתבאר קונה להם בגדים ותכשיטין וכו'.

האנל: אדם שאשתו שמחה בזה שלא קונה בכדי שלא יכנסו לחובות האם יקיים בקשתה.

אין זקן אלא חכם:

שנינו במס' אבות איזהו חכם הלומד מכל אדם ומשום שאוסף חכמה השכינה ומקובצת מזה ומזה נחשב כאילו חי שנים רבות, וזהו אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו אפי' שהאדם המדבר הוא צעיר שמא אומר דברים נעלים וחכמים מפי זקנים, (בן יהוידע)

מלך שמחל על כבודו אינו מחול:

איך אנו אומרים אבינו מלכינו חטאנו לפניך רחם עלינו זהו משום שאין לנו מלך אלא אתה, ת"ח שלמד תורה ושייכת לו יכול למחול, מלך שמקבל מלכות רק מבני עמו לא יכול למחול, אבל ממה' הקב"ה יכול למחול כי אין לנו מלך אלא אתה ולא רק בגללנו, (חתם סופר)

האֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים בְּיַד הַמֶּלֶךְ (מתוך גיליון פניני הדף 27)

האם ניתן ללוות מקופת צדקה המונחת בבית בתור הלוואה עד שיבואו לגבות את הקופה, האם יש היתר לכך?

אלו היו תשובות הרבנים:

יש לחלק בין קופות שניתנות ע"י מוסד או אדם ע"מ שיניחו בבית, לבין קופה שבעל הבית בעצמו הניחה למען יתווסף בה ממון ואז מעביר לאיזה גבאי שירצה, שהרי כתב השו"ע (יו"ד רנ"ט א') לחלק אם הכסף עדיין לא הגיע לידי הגבאי מותר ללוות הימנו ומשבא לידי הגבאי אסור ללוותו. וכל זה בכסף שעדיין לא יועד לאיזה מוסד ניתן והונח בקופה עצמית, אבל יש לדון בקופות שמביאים מוסד או ועדת צדקה, האם הקופה קונה בשבילו מדין כליו של אדם ברשות מוכר שלמעשה נחלקו בדין זה (בחוי"מ סי' ר'), לדעת השו"ע בודאי לא קונה, ולהרא"ש והטור וכ"פ הסמ"ע הוא ספק שלא נפשט, אולם להשי"ך (שם סי"ק ז') פסק כהרי"מ שאם הונח הכלי בידיעת בעל הבית ובהסכמתו קונה הכלי לבעל הכלי, ולגבי אם הכלי נחשב לחצר המשתמרת דעת נתייה"מ (סי' ר' סי"ק ג') שאם יש מחיצות לכלי הוא חצר המשתמרת וכ"פ בשו"ע (רע"ג סעי' יד' עי"ש) אולם יש החולקים שמה שיש תוך לכלי אינו עושה למשתמר, ולפי דעתם גם באופן זה לא יקנה הכלי לבעליו, ומסקנת האחרונים כדעת נתייה"מ, ולפי"ז הכלי קונה לבעליו. ומשום כך יש לאדם להתנות פעם אחת בשנה שכל כסף שיונח לא יהא שייך לייקודו עד שיגיע בפועל ליד גבאי ואם לא התנו מתחילה יש להימנע מלהלוות מהקופה אולם הוסיף לנו אחד הרבנים עפ"י המבואר בפת"ש (יו"ד רנ"ט סי"ק ד') שכיוון שנהגו העולם להשתמש בזה חשוב כאילו התנו מתחילה ולפי זה יהא מותר להלוות בתנאי שיכתוב את הסכום בפתק ויניחו בקופה. ועיי' ובספר מעשה הצדקה סי' פ"ו ובס' צדקה ומשפט בלוי, פ"ח הע' כה"ב דרך אמונה ה"ל מ"ע צד"ל קבא

פניני דחידושי: א. מעשה בכהן שעלה להיות ש"ץ והיה כהן יחודי בביה"כ ושכח לעקור רגליו קודם התפילה או ברצה וזכר סמוך לברכת כהנים, מה תקנתו שהרי אם הוא יאמר את הנוסח ברכינו בברכה וכו' הנאמר כשאין כהן הוא פגמו של כהן, כי לא יודעים הציבור למה הוא לא נשא כפיו, ואם ירמוז לאחר לומר גם בזה יש משום פגמו של כהן שרואים שהגיע לכהנים ואינו עולה, האם יצטרך לצאת מביה"כ בשעה שאחר יאמר את הנוסח, ושונה דינו מכהן שעומד בתפילה שאין פגם אם נמצא בביה"כ ששם ניכר מדוע לא עולה?

ב. חתן שאחד מהמוזמנים לחתונה היה גר שגירותו היתה מוטלת בספק, ויום לאחר מכן התגייר כדין בטבילה לחומרא, האם נחשב מחמת כן לפנים חדשות שהרי מקודם לכן היה בספק אדם?

ג. במעשה המובא בגמ' שבת (מ"ט) על אלישע בעל כנפים שנהפכו התפילין שלו לכנפי יונה, יש לעיין אם אה"כ נהפכו שוב לתפילין האם ניתן להשתמש עם תפילין שנעשו מכנפי יונה?

תשובה גוררת תשובה: בדבר השאלה על מועצה המקבלת מימון לאוטובוס להסעת תלמידים מהישוב לעיר וחפצים אברכים לעלות עימם וברצון המועצה ליטול מהם דמי נסיעה האם נחשבים לעושים סחורה בפרתו של חבירו?

בנידון זה השיבו לנו הרבנים: אין נחשב מקרה זה אלא לפרה שלהם ויש להם זכות ליטול כסף אולם עליהם לברר אם הגוף המממן ידע מזה ולא יסכים הוא כפרה גנובה שעושים עליה שכר.

פניני דחידושי: שאלה גוררת שאלה: מצוי מאד שילדים באים ליד חנות ספרים של ספרי ילדים וקוראים את הספר שם ובעל החנות אינו מבחין בכך האם מותר לעשות כן?

בית הוראה "יורו משפטיך" בראשות הרה"ג גדעון בן משה שליט"א 02-6540222

אליך קורא יקר !!!

אם עוד 10.000 כעת מחזיקים את הדף וקוראים כמוך, ונהנים מכל פנינה. בוא וסייע גם אתה להחזיק את המפעל היקר, בכדי שנוכל להמשיך לזכות את הרבים

התקשר. לט"ל 02-5829850 ועוד זכות נזקפת לזכותך!

יצרו של אדם מתחדש:

יעקב אבינו שאל את המלאך מה שמו והמלאך לא רצה להשיב לו מפני שאמרו בגמ' סוכה נב. שבע שמות יש ליצה"ר, וכאן אמרו שהוא מתחדש כל יום בשם אחר לכך לא יעזור שיעקב ידע את שמו כי למחר יקרא בשם שונה וכמהותו של שקרן ששם בפניו מסכה.

ריחיים בצווארו ויעסוק בתורה!

המנהג שזורקים על החתן בשבת חתן אגוזים ושקדים להראות לו שאם יקבל עול תורה הפרנסה בא תבוא כמו השקדים והאגוזים שמגדלים עצמם, ואצל יעקב שגללו את האבן שהוא בבחי' הריחיים שהוא היצה"ר רק ע"י שהתאספו כולם כדי להסיר את לב האבן. כנאמר והסירותי את לב האבן...

בגיליון כ"ח נודה למרנו ורבנו פוסקי הדור ויושבי על מדין שנתנו לנו את ה"כח" להמשיך עד הלום:

ובראשם הגאון פוסק הדור מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א, וחתנו הגה"ג הרה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א, ולאב"ד וראשי הישיבות הרה"ג מנחם מנדל שפרן, הרה"ג שמואל אליעזר שטרן, הרה"ג זלמן נחמיה גולדברג, הרה"ג נפתלי נוסבוים, הרה"ג ברוך שרגא, הרה"ג אשר וייס, הרה"ג שמואל פנחס, הרה"ג מנשה שוע, הרה"ג גדעון בן משה, הרה"ג הגרי"ש זיכרמן, הרה"ג שלמה זעפרני, הרה"ג ציון כהן, הרה"ג יצחק בלסבלג, הרה"ג אשר חנניה, הרה"ג יוסף ליברמן, הרה"ג אליהו בר שלום, הרה"ג שמאי גרוס, הרה"ג יצחק מרדכי רובין, הרה"ג אלחנן פרץ, הרה"ג יעקב שיכנזי, הרה"ג יהודה איטח, הרה"ג דוד אסולין, הרה"ג אהרון ירחי, הרה"ג יעקב שלמה מוזסון הרה"ג שלמה שעיו. שליט"א

שאלות ותשובות לגיליון פניני הדרף מס' 27

ה. כסף שניתן לאדם לקניית בגדים האם יוכל לשלם בזה משכנתא?

ת. עיין בשו"ת חוות יאיר (סי' רל"ב) שדן באדם שקיבל מעות לייך לקידוש אם יכול לקנות בזה דגים לשבת והעלה שאינו יכול לשנות מהיעוד שניתן עבורו עיי"ש.

ה. האם מועיל צווי על פתיבת גש דרך הטלפון?

ת. עיין בשו"ת מהרש"ג (חבי' סי' ת"י) שציווי שליחות לפתיחת גש דרך הטלפון מועיל וראייתו מ"כל השומע קולי יכתוב גט לאשתי", ויש שכתבו לחלק אם הוא בעיר מועיל, ואם איננו בעיר חוששים לשד עפ"י מה שכתב חת"ס (אהע"ז חא' פי' מד') עיי"ש אולם באופן שיש מצלמה לא חוששים לזה.

ה. האם עדיף לקבל תלמיד ביעוני אך מתן אן פזיז וחכם?

ת. ע"פ המובא בסוף מס' הוריות שלחו להו סיני עדיף, ואף שנשארו בתיקו מבואר במצפה איתן (שם) שסיני המסיק אליבא דהלכתא עדיף, ומכאן יש להעדיף את המתון על פני הפזיז.

ה. האם ניתן לבנות ביה"צ בשטח ציבורי בכוח הזרוע?

ת. אין ראייה מהמלך שלמה שנטל בכוח את השמיר בכדי לבנות את ביהמ"ק שהרי מבואר ששלמה מלך על העליונים ועל התחתונים, ולכן כולם היו תחת מרותו, ובבניית המשכן כתיב מאת כל איש אשר ידבנו ליבו וכ"י משמע שצריך נדיבות לב.

ה. האם ניתן לעבוד כרופא מתמחה בביה"ח גוי?

ת. עיין שו"ע (יו"ד סי' קנ"ד ב') שמותר לילד בן עכו"ם בשכר דווקא, ומצאנו חז"ל שהתירו מפני דרכי שלום, ועוד שישנה אמנה לרופאים שלא להבדיל בין גזע דת ולאום, ולפעמים נצרכים דווקא להם שהרי חכמה בגויים תאמין.

ה. האם יש אפשרות לעשות גט על תנאי לאדם החולה רחיל?

ת. עיין שו"ת שבה"ל (ח"י סי' רנ"ח) ששאל כעין אופן זה והעלה שיכול לתת גט מעכשיו ולכתוב בו את זמן הנתינה ויוסיף תנאי שלא יחול הגט אלא בעוד חצי שנה או שנה וכנפסק באהע"ז (סי' קמ"ו א') ובזמן זה יוכלו לחיות יחד ואשתו גמורה היא לכל דבר עיי"ש.

ה. פועלים שהעבירו דירה והתחייבו על שריטות והמעבר היה צד האם חייבים?

ת. אם התנו במפורש הרי מבואר בשו"ע (חו"מ רכה ג-ד) שהתנאי מחייבם ומה שגילו שהמעבר צד ומשום כך נוצרו שריטות היה להם לבדוק זאת מקודם, ומשלא בדקו זה על אחריותם ועדיין יל"ע.

ה. פועל ניקיון שניקו במקומו חנם את המדרגות האם יקבל שכרו מושלם?

ת. לכאורה יש לחלק אם שכרוהו בקבלנות ודאי מקבל וכפי שפסקו הרמב"ם ובשו"ע (חו"מ של"ד י') אולם אם הוא שכיר המקבל לפי פעמים אין חובה לתת לו אלא כפועל בטל.

ה. רצה לשלם שכירות בשער דולר נמוך והמשכיר הסתער בידועו שמחר יעלה השער?

ת. הפיתרון הוא שכיוון שהמשכיר התנה עימו שישלם לו כסף ישראלי בערך דולר, יכול לקנות דולרים בערך הנמוך היום ולמחר ימכור אותם בערך הגבוה וישלם את חובו, ואם לא רוצה לשלם את ההפרשים יכול לתת לאדם שהוא נאמן כבי"ד, וכפי שפסק הש"ך (חו"מ ע"ד ס"ק ט') ונתיה"מ (סק"ח).

ה. האם ניתן לנסוע לחו"ל לתפילה בימים נוראים?

ת. עיין במ"ב (סי' תקל"א סק"י"ד) שההיתר לצאת לצורך דבר מצווה הוא אפי' לראות את פני חבירו, ובאחרונה נפוץ הרעיון שועדות צדקה שולחות רבנים צדיקים ויר"ש שיתפללו בקברי צדיקים ולא שמענו שהגדולים מחו בהם, אך אם אין לחזן נחיצות כספית בודאי שעדיף שישאר בארץ שהרי כל התפילות מתקזות לא"י.

ה. אדם שהוציא קול על תורה שעומדת לפשוט רגל ובגלל זה פשטה רגל האם חייב?

ת. ודאי שמעשהו חמור ביותר ועובר על איסורי תורה כמו: "ארור מכה רעהו בסתר", לה"ר, רכילות, אולם ביחס לחיובי ממון דינו לכל היותר כמזיק בגרמא המבואר בחו"מ (שפ"ו) שפטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, ואם מה שהביאו להוציא שמועה זו היה חשש סביר אין הוא חייב אף בדיני שמים כך השיבנו מרן הרה"ג זלמן נחמיה גולדברג שליט"א.

ה. מדוע מכסים פני הכלה לצורך חופה קודם הקידושין?

ת. ענו לנו הרה"ג שליט"א שיש נוהגים שמכבדים רב בכיסוי פני הכלה ואינו מדין חופה ומי שנוהג כך מדין חופה מועיל כמו שנכנסים לכלונסאות קודם הקידושין ומתכוונים שיחול אח"כ.

כל שאלה הלכה למעשה יש לשאול מורה הוראה לגופו של עניין

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02-5817174 או לרח' פולנסקי 26 עבור פניני הדרף ירושלים

ובאחוזת ברכפלד ברח' ר' עקיבא 9/8 משפ' הרב לוי. ובקריית ספר רח' שדי חמד 4 משפ' הרב בן אדיבה.

ניתן לשלוח גם חלק מהתשובות. (ניתן לציין שלא לפרסם את השם)

ברכת יישר כוח לכל השולחים תשובות!

וברכותינו לעשרות האברכים המסייעים בהפצת הגיליון בכל רחבי הארץ.

ולכל המצטרפים אליהם.

בברכת זילכם לאורייתא

מערכת פניני הדרף

לע"נ הרה"ג מנחם משיח בן ויקטוריה וא"מ הרה"צ מימון בן מסעודה! ת.נ.צ.ב.ה

להנצחת נשמות יקירך ז"ל ולפרסומים תורניים בלבד בקרב לומדי התורה ובכל עניני הגליון והפצתו, לע"נ, חסות וכד' ניתן לפנות לשל' 02-5829850 או פקס' 02-5817174 היו ברכה!!!